

Så här produceras ekologiska ägg

EKOLOGISKA ÄGG kommer från höns som föds upp och sköts med ekologiska metoder. De ska ha det bra och kunna bete sig naturligt.

Ekologiska höns lever naturligt

Den som har haft tillfälle att iaktta en höna i frihet förstår lätt varför en tillvaro i bur är helt emot hönans naturliga beteende. En naturlig hönsflock är ett samhälle i miniatyr med en tupp som härskar över ett harem. Flocken har en strikt rangordning där storlek, styrka och ålder avgör var i ordningen hönan platsar. Läten, kroppställningar och rörelser är hönsens sätt att "tala" och tuppen bevakar reviret ex.empelvis genom att gala.

Hönan har en hel rad beteenden som hon behöver få utföra för att må bra. En viktig sysselsättning för en höna är att leta mat. Det gör hon genom att sprätta i marken och detta är ett djupt rotat beteende hos höns. Därför får ekologiska höns gå ute året om så ofta de vill och på sommaren har de tillgång till en rasthage som är bevuxen med gräs och annat grönt där de kan beta och picka. På så sätt får hönorna sysselsättning, motion och näring. En annan stark drift hos hönan är att putsa sin fjäderdräkt och att sandbada så att hon kan hålla löss och andra parasiter borta.

När höns i fritt tillstånd ska sova flyger de upp i träd för att skydda sig från rovdjur. Därför är hönshuset där hönorna får vistas nattetid utrustat med sittpinnar som de kan flyga upp och sova på. Det finns också en ströbädd och tillräckligt med utrymme att röra sig på. Hönshuset släpper in dagsljus, men hönsen får också minst åtta timmars nattmörker.

Att värpa ett ägg är för hönan att föda barn. Hennes instinkt är då att bygga bo åt sina ägg och kycklingar. En ekologisk höna har tillgång till ett rede att värpa i. När en höna sitter i bur försöker hon ändå utföra dessa beteenden och när de hindras blir de lätt stressade. Därför finns det nu en lag som säger att alla höns ska ha rede. I naturligt tillstånd ruvar hönan på sina ägg i 21 dagar.

De nykläckta kycklingarna präglas direkt på mammans utseende och läte och viker sedan inte från hennes sida. Hönan visar ungarna maten genom att krafsa och då och då lyfter hon fjädrarna så de kan krypa in och värma sig. De flesta ekologiska äggproducenter köper in unghöns när de är ungefär 16 veckor gamla. Dessa unghöns har inte fötts upp av sina mammor, men har fått röra sig fritt och sova på sittpinne. Det finns också flera ekologiska producenter som föder upp egna kycklingar i mindre skala.

Hur många höns får man ha?

De ekologiska äggen kommer både från små besättningar och från specialiserade enheter med upp till 22 000 höns. Som mest får man ha 3 000 höns i en avdelning. De som har riktigt stora besättningar delar upp flocken i flera mindre flockar. Det finns också olika modeller på hönshus. En modell är mobila hus som kan flyttas mellan rasthagarna.

Vad äter en ekologisk höna?

Höns är allätare. De tycker om säd, gröna växter och frön, men de tycker lika mycket om insekter och mask och annat som inte är vegetariskt. Sådant hittar hon genom att sprätta och picka i marken.

I naturligt tillstånd värper hönan ungefär ett ägg om dagen tills dess att det blivit en kull att ruva. Men aveln av värphöns som bedrivits de senaste decennierna har nästan uteslutande inriktats på att få fram extremt högproducerande sorter, så kallade hybridhöns. En sådan höna värper ungefär 300 ägg om året och kräver ett näringsmässigt väl sammansatt foder. Huvuddelen av näringen får djuren från spannmål som kompletteras med protein och mineraler. Proteinet kan komma både från vegetabilier som ärtor och raps, men också från fiskmjöl och mjölkprodukter. Proteiner består av aminosyror och den aminosyra som främst begränsar hönans förmåga att värpa så stora mängder ägg heter metionin. Om hönan inte får tillräckligt med metionin kan hon drabbas av beteendestörningar som att hacka på andra hönor i gruppen eller rycka fjädrar ur deras fjäderdräkt.

I konventionell produktion tillsätter man vissa syntetiska aminosyror till fodret. Dessa har tillverkats på konstgjord väg och är inte tillåtna i ekologiskt foder. I stället tillåter KRAV fiskmjöl i fodret.

Naturlig uppfödning ger friskare djur

Det är viktigt att erbjuda hönsen ett stressfritt liv, bra foder, rent stall och god tillsyn för att de ska hålla sig friska och ha det bra. Att leva sitt liv i bur innebär många nackdelar för hönan, men en fördel är att risken för besvärande tarmparasiter minskar när hönorna hålls avskilda från varandra. När hönsen går fritt måste man därför vara mycket noga med hygien och kontrollera att hönorna mår bra. Det är också tillåtet att vaccinera hönsen mot de vanligaste sjukdomarna.

